

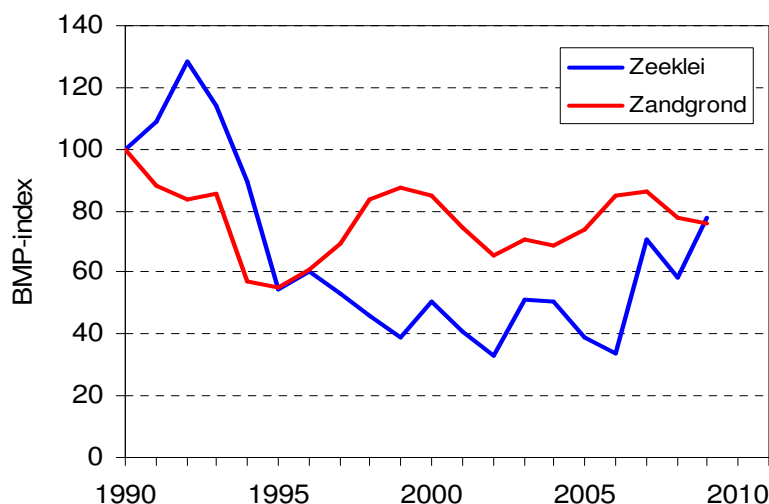
Boerenzwaluwnesten tellen volgens BMP

Inleiding

Het gaat niet goed met de Boerenzwaluw in Nederland. De soort staat als 'gevoelig' op de Rode Lijst. De landelijke aantalsontwikkeling van de Boerenzwaluw wordt sinds 1984 gevolgd met het BMP (Broedvogel Monitoring Project) van Sovon/CBS. Dit heeft al behoorlijk wat informatie opgeleverd, zoals verschillen in populatietrends tussen regio's (figuur 1). De trends zijn echter gebaseerd op een relatief beperkt aantal gebieden waar de zwaluwen jaarlijks worden geteld. Bovendien is de methode van territoriumkartering minder geschikt voor de Boerenzwaluw.

Om de informatie over aantalsontwikkelingen te verbeteren, en zodoende essentiële informatie voor een effectieve bescherming te verzamelen, worden door Sovon ook soortgerichte nestentellingen van de Boerenzwaluw verzameld. Hierbij kunnen waarnemers ook in het verleden verzamelde reeksen aanleveren, mits deze aan een aantal voorwaarden voldoen. Hoe dat gaat, leest u hieronder. We hopen dat u meedoet! De nestentellingen maken deel uit van een breder opgezet onderzoek om de Boerenzwaluw een steun in de rug te geven.

Figuur 1.
Aantalsontwikkeling van de Boerenzwaluw in twee regio's

Broedvogelmonitoring

De nestentellingen van Boerenzwaluwen maken onderdeel uit van BMP-Zeldzame soorten (kortweg BMP-Z). BMP-Z richt zich op landelijk zeldzame soorten, maar tevens op 23 vogelsoorten waarvan we onvoldoende tellingen worden ontvangen (het voormalige BMP Enkele soorten). U kunt kiezen voor één soort, in dit geval de Boerenzwaluw, of meer soorten.

Werkwijze in het veld

U telt jaarlijks minimaal éénmaal, maar bij voorkeur tweemaal, tussen 20 mei en 30 juni in een vast begrensd telgebied alle bewoonde boerenzwaluwnesten. Het gaat om zeker bewoonde nesten en dat moet daadwerkelijk worden vastgesteld. De eerste telling (bezoekronde) vindt plaats voor 15 juni. De telling is gericht op eerste broedsels, vandaar de nauw omgrenste telperiode. Een bezoekronde kan uit meerdere bezoeken in verschillende deelgebieden bestaan. De twee bezoekronden dienen minstens 10 dagen uit elkaar te liggen. Van de tellers wordt verwacht dat ze jaarlijks dezelfde werkwijze, gebiedsdekking (zelfde boerderijen en gebouwen) en aantal en timing van bezoeken aanhouden.

Het eindtotaal in het telgebied in een jaar wordt bepaald door het totaal aantal bewoonde nesten tijdens het eerste bezoek. Dit aantal kan worden aangevuld met de nieuw aangetroffen bewoonde nesten tijdens de tweede bezoekreide. Vergewis u ervan dat dit zeker nieuw bezette nesten zijn; de andere nesten van de eerste telling zijn dus nog bezet!

Gebiedskeuze en aanmelding

BMP Z werkt met vaste telgebieden. Afhankelijk van het landschap kan een telgebied 50 tot 1000 ha groot zijn. Een nieuw gebied meldt u aan door het insturen van het aanmeldingsformulier AT verkrijgbaar via [www.sovon.nl/Publicaties/Projectzaken/Formulieren in pdf](http://www.sovon.nl/Publicaties/Projectzaken/Formulieren_in_pdf) en een gebiedskaart met de precieze begrenzing daarop ingetekend. De kaart kan op papier of als scan worden ingestuurd.

Dit telgebied moet elk jaar volledig worden onderzocht. Mochten enkele delen binnen het telgebied niet onderzocht worden (b.v. verboden of ontoegankelijk), dan markeert u deze deelgebieden op de kaart en telt ze ook in latere jaren niet mee. Dit kan bijv. het geval zijn wanneer u voor enkele boerderijen in het telgebied geen toestemming tot betreding krijgt.

Maak het telgebied niet te groot, zodat het ook in jaren waarin u minder tijd ter beschikking heeft in zijn geheel geteld kan worden. Hanteer dus liever meerdere kleine telgebieden, waarvan een aantal desnoods niet elk jaar geteld worden, dan één zeer groot telgebied. In grote gebieden bestaat het risico dat een jaar uitvalt omdat een gedeelte niet is onderzocht.

Doorgeven gegevens en terugkoppeling

Na aanmelding worden de grenzen van uw telgebied vastgelegd. Het gebied krijgt een uniek BMP-nummer en via www.sovon.nl kunt u telgegevens online invullen. Dat kan als totaalaantal van het telgebied of door de nesten als stippen op de telgebiedkaart aan te geven. De stippenkaart kan geprint of opgenomen worden in een presentatie. U kunt altijd uw eigen ingevoerde gegevens online raadplegen, ook eerdere jaren. Handig voor eigen gebruik en verslagen. De werkwijze van online invoer is beschreven in een speciale handleiding, verkrijgbaar via: www.sovon.nl/Publicaties/Project-zaken/Handleidingen en dan *Handleiding invoer territoriumstippen*.

De resultaten van de nestentellingen worden gepresenteerd in de jaarlijkse Sovon Broedvogel- rapporten, in Sovon-Nieuws, provinciale Sovon-nieuwsbrieven en dergelijke.

Historische telgegevens

Heeft u telgegevens van Boerenwaluwen die voldoen aan de gestelde eisen (vast gebied, dezelfde werkwijze in het veld e.d.) dan kunt u die in een Excelbestand of op papier opsturen naar Sovon. Vergeet niet het telgebied precies aan te geven op een kaart. Formulieren, kaarten etc. kunt u gratis naar Sovon opsturen via Antwoordnummer 96189, 6500 VA Nijmegen.

Voor vragen, opmerkingen en gegevens kunt u terecht bij:

Arend van Dijk of Jan-Willem Vergeer

Coördinator Broedvogels via broedvogel@sovon.nl

024-7410410

We hopen op uw medewerking en zijn benieuwd naar de telresultaten !